

Diplomová práce Terezy Suché Postavení českého elektronického průmyslu v globálních produkčních sítích – oponentní posudek

Diplomová práce Terezy Suché je věnována inovativnímu a zároveň metodicky velmi obtížně uchopitelnému tématu zapojení průmyslových firem do globálních produkčních sítí. Práce má optimální rozsah a je vhodně strukturována. Cíle a výzkumné otázky jsou relevantní, argumentace je logicky vystavěna a až na výjimky zasazena do teoretického rámce a empiricky podložena. Text je doplněn množstvím ilustrativních grafů a map.

Diskuse s literaturou je solidně zpracována. Autorka pracuje s nejdůležitějšími teoretickými články i rozsáhlými empirickými analýzami, včetně nejnovějších studií. Výstižně představuje koncept GPN i globální trendy a faktory vývoje organizace a rozmístění elektronického průmyslu, trefně hodnotí metodická úskalí spojená s výzkumem hierarchizace dodavatelských řetězců. Oceňuji důsledně zpracovanou metodiku práce, ve které autorka vymezuje elektronický průmysl, charakterizuje datové zdroje i studovaný vzorek firem; definuje jednotlivá dodavatelská patra podle převažujícího typu výrobků.

Zajímavá je kap. 4.1, zachycující historický vývoj organizace a rozmístění elektronického průmyslu v Česku i výchozí podmínky pro transformaci v 90. letech. Oceňuji práci s historickými statistickými prameny a mapovými díly. Autorka však mohla zveřejnit kromě specializace regionů v roce 1988 též absolutní počty zaměstnanců v elektronickém průmyslu na úrovni okresů – pro srovnání se současným stavem. Méně zdařilá je poněkud chaotická, uspěchaná a izolovaná kap. 4.2, hodnotící vývoj po roce 1989.

Stěžejní kapitola 4.3 zodpovídá s využitím mnoha statistik stanovené výzkumné otázky. Je však příliš popisná, autorka také necituje zdroje podrobnějších informací o nejvýznamnějších firmách. Totéž lze říci o kap. 4.5, kde autorka nevyužívá možnost datové analýzy historického vývoje územní koncentrace firem, kapitola není propojena s hlavní částí práce a nediskutuje souvislost zapojení firem do GPN a jejich rozmístění. Některé pasáže zdouhavého závěru jsou částečně v rozporu s výsledky empirické analýzy – autorka hodnotí pozici českých firem podstatně negativněji, než by odpovídalo překvapivě vysokému podílu samostatných domácích firem produkujících finální výrobky.

Připomínky:

- 1) Postrádám teoretické propojení výzkumné otázky č. 2 a č. 3. Ačkoli je obecný vztah mezi pozicí v GPN a mírou územní koncentrace firem zmíněn, není jasné, jaké výsledky autorka na základě teoretické diskuse očekává. Nespecifikuje, zda by měl vývoj rozmístění elektronického průmyslu v Česku následovat globální trendy, či se vyznačovat specifickými znaky. Nezapomíná se otázkou, jaký vliv by mohlo mít a mělo zapojení českého elektronického průmyslu do GPN v průběhu transformace po roce 1989 na rozmístění firem.
- 2) Autorka nehodnotí komplexní zapojení firem do GPN, ale pouze vybrané aspekty – vlastnický status, charakter výrobků a vztah s odběrateli. Nevěnuje se mj. vztahu firem na českém území s jejich dodavateli ani horizontálním vazbám, které jsou pro koncept GPN důležité. Nevytýkám stanovení užších kritérií pro hodnocení zapojení do GPN, ale nevhodnou terminologii a interpretaci výsledků. Tzv. samostatné firmy (nezapojené do GPN) ve skutečnosti s vysokou pravděpodobností do GPN zapojené jsou – např. tím, že odebírají barevné a vzácné kovy ze zahraničí, polovodiče, mikročipy a další sofistikované součástky od největších světových korporací jako Samsung nebo Siemens. Výroba finálních produktů vypovídá o pozici na horních patrech hodnotových řetězců, nikoli o zapojenosti do GPN.
- 3) Výsledky empirické analýzy nepůsobí vzhledem ke zvolené metodice přesvědčivě. Nepokládám za pravděpodobné, že je možné z databáze Albertina a veřejných zdrojů získat spolehlivá, aktuální a vzájemně srovnatelná data o dodavatelských vztazích pro 259 firem na českém území. S Prof. Pavlínkem jsme se 4 roky zabývali podobným typem výzkumu

automobilového průmyslu Česka a ani po provedení rozsáhlého dotazníkového šetření a rozhovorů s manažery se nám nepodařilo získat tento typ informací pro více než čtvrtinu studovaných firem. Nekritizuji, že autorka využila zdroje, které měla k dispozici. Měla však interpretovat pouze spolehlivěji zjistitelné údaje – vlastnický status a převažující typ výrobku, nikoli u většiny firem prakticky nezjistitelné dodavatelské vztahy.

Navzdory výše uvedeným výtkám považuji diplomovou práci za kvalitní a doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 1.9. 2012

Jan Ženka

Navržená známka.....